

RAPPORT

Natuurtoets Friesestraatweg 181 te Groningen

in het kader van de Wet natuurbescherming

Klant: Vastgoed Groningen Projectontwikkeling

Referentie: BG3801WATRP1812061127

Status: F1.0/Finale versie

Datum: 23 maart 2021

HASKONINGDHV NEDERLAND B.V.

Chopinlaan 12
9722 KE GRONINGEN
Water
Trade register number: 56515154

+31 88 348 53 00 **T**
info@rhdhv.com **E**
royalhaskoningdhv.com **W**

Titel document: Natuurtoets Friesestraatweg 181 te Groningen

Ondertitel: Natuurtoets Friesestraatweg 181
Referentie: BG3801WATRP1812061127
Status: F1.0/Finale versie
Datum: 23 maart 2021
Projectnaam: Friesestraatweg 181
Projectnummer: BG3801
Auteur(s): Erik Rosendaal, Jerry Olthuis

Opgesteld door: Erik Rosendaal, Jerry Olthuis

Gecontroleerd door: Edith Dorsman

Datum/Initialen: 04-12-2018

Goedgekeurd door: Remco Drewes

Datum/Initialen: 23-03-2021

Classificatie

Projectgerelateerd

Disclaimer

No part of these specifications/printed matter may be reproduced and/or published by print, photocopy, microfilm or by any other means, without the prior written permission of HaskoningDHV Nederland B.V.; nor may they be used, without such permission, for any purposes other than that for which they were produced. HaskoningDHV Nederland B.V. accepts no responsibility or liability for these specifications/printed matter to any party other than the persons by whom it was commissioned and as concluded under that Appointment. The integrated QHSE management system of HaskoningDHV Nederland B.V. has been certified in accordance with ISO 9001:2015, ISO 14001:2015 and OHSAS 18001:2007.

Inhoud

1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Doelstelling en scope onderzoek	1
1.3	Leeswijzer	1
2	Plangebied en voorgenomen ingreep	2
2.1	Plangebied	2
2.2	Voorgenomen ingreep	4
3	Natuurtoets - Soortenbescherming	5
3.1	Gevolgde werkwijze	5
3.2	Vaatplanten	5
3.3	Grondgebonden zoogdieren	6
3.4	Vleermuizen	7
3.5	Amfibieën	8
3.6	Reptielen	9
3.7	Vissen	9
3.8	Vogels	9
3.9	Ongewervelden	10
4	Conclusie en mitigatie	11
4.1	Conclusie	11
4.2	Mitigatie	11
5	Bronvermelding	13
	Bijlage 1. Juridisch kader Wet natuurbescherming	14

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Vastgoed Groningen Projectontwikkeling is voornemens om een locatie aan de Friesestraatweg 181 in Groningen te ontwikkelen. Op dit moment betreft het een braakliggend terrein. De planvorming bestaat uit appartementen met bijbehorende parkeergelegenheid en fietsenstalling. Hiervoor moet het bestemmingsplan worden aangepast. Omdat de ontwikkeling van de locatie mogelijke effecten kan hebben op aanwezige natuurwaarden, wordt een natuurtoets in het kader van de Wet natuurbescherming (hierna Wnb) uitgevoerd. Hierbij is in november 2018 een veldbezoek verricht, daarnaast is in maart 2021 een aanvullend veldbezoek verricht ter actualisatie van de reeds uitgevoerde natuurtoets.

1.2 Doelstelling en scope onderzoek

Het doel van deze rapportage is het in kaart brengen van mogelijke effecten op beschermde soorten, die in (de nabijheid van) het plangebied voorkomen. Voor toetsing aan de Wnb wordt een natuurtoets uitgevoerd. Hierbij worden de risico's met betrekking tot beschermde soorten in kaart gebracht. De natuurtoets betreft geen gerichte volledige inventarisatie van soorten; er wordt in beeld gebracht welke soorten te verwachten zijn op basis van habitatgeschiktheid. Dit wordt gedaan op basis van een bureaustudie en een veldbezoek. Het rapport geeft zicht op noodzakelijke vervolgstappen en/of vervolgonderzoeken in kader van de soortenbescherming en hoe u dit kunt aanpakken.

Effecten op beschermde natuurgebieden zoals Natura 2000 en het Natuurnetwerk Nederland (NNN) zijn op voorhand uitgesloten. Het plangebied ligt buiten NNN-gebied. De omgevingsverordening van de provincie Groningen kent geen bepalingen ten aanzien van externe werking voor het NNN. Op grond van de vigerende omgevingsverordening van de provincie Groningen is het doorlopen van een nadere procedure niet aan de orde. Het dichtstbijzijnde Natura-2000 gebied ligt op circa 4 km afstand van het plangebied en het dichtstbijzijnde stikstofgevoelige Natura-2000-gebied ligt op circa 11 km van het plangebied. Op deze afstanden zijn negatieve effecten op instandhoudingsdoelstellingen van Natura-2000 gebieden uitgesloten. Een nadere effectbeoordeling is niet nodig.

De Wet natuurbescherming beschermt geen houtopstanden binnen de bebouwde kom. Omdat het plangebied binnen de bebouwde kom van de stad Groningen ligt wordt, het onderdeel houtopstanden niet getoetst in deze rapportage. Mogelijk is wel een omgevingsvergunning kappen noodzakelijk bij het kappen van bomen.

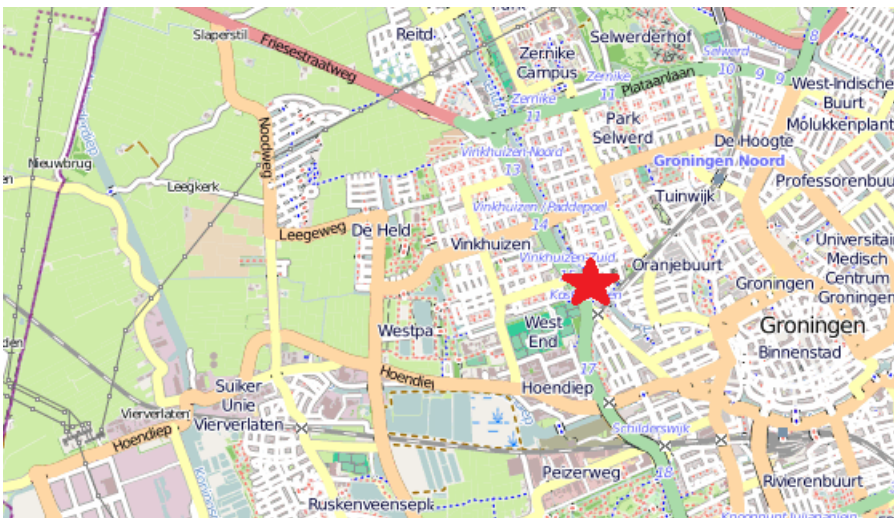
1.3 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 behandelt het plangebied en voorgenomen ingreep. Hoofdstuk 3 bevat de natuurtoetsing ten aanzien van de beschermde soorten. In hoofdstuk 4 wordt afgesloten met een conclusie en mitigatie-advies. Het juridisch kader wordt uitgebreid behandeld in bijlage 1.

2 Plangebied en voorgenomen ingreep

2.1 Plangebied

Het plangebied ligt in het stedelijke gebied van de gemeente Groningen, zie Figuur 2-1 en 2-2. Ten oosten van het plangebied loopt de watergang 'Reitdiep'. Ten noorden en ten zuiden is bebouwing aanwezig. Ten westen loopt de Friesestraatweg (N370) en ligt de wijk Vinkhuizen. Het plangebied is een verruigd braakliggend terrein met riet, jonge opslag van bomen en een verlande pool. Door het terrein loopt een puinpad. De kade langs het Reitdiep is versterkt met een betonconstructie. Voor een impressie van het plangebied zie Figuur 2-3. Tijdens het veldbezoek in maart 2021 betrof het plangebied nog steeds een verruigd braakliggend terrein met riet en jonge opslag van bomen. Gezien de regenval van de voorafgaande dagen was het plangebied vrij nat. Een impressie van het plangebied ten tijde van het aanvullende veldbezoek is weergegeven in Figuur 2-4.

Figuur 2-1: Rode Ster geeft globale ligging van het plangebied op kaart. Bron: Globespotter. 2018

Figuur 2-2: Luchtfoto met globale plangebied in rood. Bron: NDF. 2018

Figuur 2-3: Impressie van het plangebied met linksboven naar rechtsonder: de zuidzijde van het terrein, verlandende poel, middengedeelte en noordzijde van het terrein. Foto's RHDHV 2018.

Figuur 2-4: Impressie van het plangebied ten tijde van het aanvullende veldbezoek ter actualisatie van de natuurtoets (maart 2021). Door de regenval van de voorafgaande dagen was het plangebied erg nat. (Foto: RHDHV, 2021)

2.2 Voorgenomen ingreep

Deze natuurtoets is uitgevoerd voor de ontwikkeling van een locatie aan de Friesestraatweg 181 te Groningen. Hieronder verstaat men de realisatie van 570 wooneenheden (studio's en appartementen) met bijbehorende parkeermogelijkheden en een fietsenstalling. Het nieuwe gebouw bestaat uit drie tot tien verdiepingen, zie Figuur 2-5. Daarnaast wordt de kade mogelijk aangepast.

Figuur 2-5: Locatie en een impressie van de voorzijde van het toekomstige gebouw. Bron: Team 4 Architecten. 2018.

Het is nog niet bekend wanneer het project zal worden uitgevoerd. Het in te zetten materieel moet nog nader worden bepaald.

3 Natuurtoets - Soortenbescherming

3.1 Gevolgde werkwijze

Met behulp van gegevens uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) is allereerst een bureaustudie uitgevoerd naar het voorkomen van beschermde soorten in de omgeving van het plangebied. Deze databank geeft onder andere informatie over waarnemingen van beschermde en zeldzame planten en dieren. In de NDFF zijn alleen gevalideerde gegevens opgeslagen. Er zijn in 2018 NDFF-gegevens opgevraagd van de periode 2008 tot en met 2018 voor de kilometerhokken 230-581 t/m 230-583, 231-581 t/m 231-583 en 232-581 t/m 232-583. Daarnaast is voor de actualisatie zijn voor de actualisatie van de natuurtoets in 2021 NDFF-gegevens opgevraagd van de periode 2011 tot en met 2021, voor dezelfde kilometerhokken.

Op 21 november 2018 is een eerste veldbezoek aan het plangebied uitgevoerd door Erik Rosendaal, ecooloog in dienst van Royal HaskoningDHV. De temperatuur lag rond de 4 graden en het was bewolkt. Daarnaast is ter actualisatie van de reeds uitgevoerde natuurtoets op 17 maart 2021 een tweede veldbezoek uitgevoerd door Jerry Olthuis, ecooloog in dienst van Royal HaskoningDHV. De temperatuur lag rond de 9 graden en het was licht bewolkt. Tijdens de veldbezoeken is een habitatgeschiktheidsanalyse gedaan voor beschermde soorten die volgens de bureaustudie mogelijk voorkomen. Tijdens het aanvullende veldbezoek zijn geen grote veranderingen in het plangebied aangetroffen welke invloed hebben op de conclusies van deze rapportage. De conclusies blijven gehandhaafd.

3.2 Vaatplanten

Voorkomen

De NDFF bevat waarnemingen van het kluwenklokje op circa 650 meter van het plangebied. Daarnaast bevat de NDFF waarnemingen van wilde ridderspoor op circa 150 meter van het plangebied.

Kluwenklokje

In het wild komt het kluwenklokje oorspronkelijk in Nederland voor langs de rivieren en is verder bekend uit Zuid-Limburg. De soort komt voor op zandige kaden en oeverwallen langs de rivieren. Daarnaast wordt het kluwenklokje genoemd als zeer zeldzame blauwgraslandplant. De natuurlijke groeiplaats is op zonnige en matig vochtige bodem van kalk- of humushoudend zand, klei of leem. De gekweekte vorm is groter dan wilde exemplaren en groeit in veel tuinen. De provincie Groningen is geen onderdeel van het natuurlijke verspreidingsgebied van de plant. De waarneming in de omgeving van het plangebied betreft een niet wild exemplaar (Verspreidingsatlas, 2018a). Het voorkomen van wilde exemplaren binnen het plangebied wordt redelijkerwijs uitgesloten op basis van habitatgeschiktheid en verspreidingsgegevens.

Wilde ridderspoor

De wilde ridderspoor komt voor in Zuid-Limburg en in het oostelijke rivierengebied in Gelderland. De soort is daar zeer zeldzaam. Wilde ridderspoor is te vinden op matig voedselrijke kalkhoudende zandige klei in wintergraanakkers en op ruderaal omgewerkte terreinen op kalkgrond. De waarnemingen in de omgeving van het plangebied betreffen niet wilde exemplaren (Verspreidingsatlas, 2018b). Het voorkomen van wilde exemplaren binnen het plangebied wordt redelijkerwijs uitgesloten op basis van habitatgeschiktheid en verspreidingsgegevens.

Overige beschermde vaatplanten

Tijdens het veldbezoek zijn alleen algemene soorten aangetroffen van voedselrijke omstandigheden zoals brandnetel, smalle weegbree, braam, riet, akkerdistel. De meeste beschermde vaatplantsoorten zijn gebonden aan specifieke, veelal vochtige en min of meer voedselarme milieus. Het veldbezoek heeft

uitgevoerd dat dergelijk habitat niet binnen het plangebied aanwezig is. Conclusie is dan ook dat beschermde vaatplanten niet voorkomen binnen het plangebied.

Conclusie

Het voorkomen van beschermde vaatplanten wordt uitgesloten op basis van habitatgeschiktheid en verspreidingsgegevens. Overtredingen van verbodsbepalingen uit de Wnb zijn uitgesloten.

3.3 Grondgebonden zoogdieren

Voorkomen

De NDFF wijst op het voorkomen van strikt beschermde zoogdieren in de omgeving van het plangebied, namelijk steenmarter en eekhoorn. Verder kunnen binnen en in de omgeving van het plangebied algemene soorten voorkomen zoals egel, haas, konijn, ree, kleine marterachtigen, verschillende muizensoorten en vos. Voor deze algemene soorten geldt een vrijstelling voor ruimtelijke ingrepen op basis van de 'Verordening natuurbescherming provincie Groningen', zie Tabel 3-1. Voor de soorten die onder deze verordening vallen is slechts de algemene zorgplicht van toepassing. Tijdens het veldbezoek zijn geen zwaardere beschermde grondgebonden zoogdieren waargenomen.

Tabel 3-1 Zoogdieren met een algemene vrijstelling binnen de provincie Groningen.

Zoogdiersoort	
Aardmuis	Konijn
Bosmuis	Ondergrondse woelmuis
Bunzing	Ree
Dwergmuis	Rosse woelmuis
Dwergspitsmuis	Tweekleurige bosspitsmuis
Egel	Veldmuis
Gewone bosspitsmuis	Vos
Haas	Woelrat
Hermelijn	Wezel
Huisspitsmuis	

Steenmarter

De steenmarter is een soort die voorkomt in en nabij grote steden, dorpen en boerenerven en lijkt zich aan de menselijke bebouwing te hebben aangepast. Van steenmarters is bekend dat ze rust- en verblijfplaatsen creëren in kruipruimtes en loze ruimtes tussen plafonds, muren en zolders in huizen en andere gebouwen. Daarnaast maken ze ook gebruik van stapels takkenhout en kreupelhout als verblijfplaats (Zoogdierverseniging, 2018).

Tijdens het veldbezoek zijn geen verblijfplaatsen van steenmarters vastgesteld aangezien bebouwing of beschutting als takkenhopen ontbreekt. Steenmarters zijn zeer opportunistisch en gebruiken veel verschillende landschapselementen om in te foerageren. De steenmarter gebruikt het plangebied dus mogelijk om te foerageren. Het voorkomen van de steenmarter binnen en in de directe nabijheid van plangebied kan niet worden uitgesloten.

Eekhoorn

De eekhoorn komt voor in loofbos, naaldbos of gemengd bos maar ook in tuinen, parken en houtwallen in de buurt van bos. Eekhoorns bouwen nesten in bomen. Tijdens het veldbezoek zijn geen nesten aangetroffen van eekhoorns. Vaste rust en voorplantingsplaatsen van eekhoorns worden binnen het plangebied redelijkerwijs uitgesloten. De eekhoorn kan hooguit foeragerend voorkomen binnen het plangebied.

Effectbeoordeling

Zoals eerder beschreven zijn binnen het plangebied geen vast rust- of voortplantingsplaatsen aanwezig van steenmarter en eekhoorn. De soorten kunnen wel gebruik maken van het plangebied en de nabije omgeving om te foerageren. Tijdens de werkzaamheden zullen de soorten mogelijk uit moeten wijken naar rustigere delen van het leefgebied om te foerageren. In de directe nabijheid van het plangebied blijft voldoende leefgebied over om naar uit te wijken. De functionaliteit van het leefgebied gaat tijdens en na de aanlegfase niet verloren. Van het opzettelijk doden van steenmarters en eekhoorns is geen sprake. Overtreding van verbodsbepalingen uit de Wnb ten aanzien van de eekhoorn en steenmarter is uitgesloten.

Conclusie en maatregelen in kader van de algemene zorgplicht

Overtreding van verbodsbepalingen uit de Wnb ten aanzien van grondgebonden zoogdieren is uitgesloten.

In kader van de algemene zorgplicht worden onderstaande maatregelen voorgesteld:

- Twee weken voorafgaande aan de werkzaamheden het terrein/oevers/bermen in het plangebied maaien zodat de vegetatie kort is. Hiermee is het plangebied onaantrekkelijk voor algemene muizensoorten en andere kleine zoogdieren.
- Bij het ongeschikt maken van het plangebied één vaste werkrichting aanhouden en naar een stuk toewerken waar vegetatie behouden blijft. Op deze manier krijgen de dieren de kans om te vluchten en worden ze niet ingesloten.

3.4 Vleermuizen

Voorkomen

In de NDFF zijn waarnemingen terug te vinden van verschillende vleermuissoorten in de omgeving van het plangebied: gewone dwergvleermuis, laatvlieger, meervleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis en watervleermuis.

Verblijfplaatsen

Tijdens het veldbezoek zijn de bomen gecontroleerd op holten, scheuren en kieren. Er zijn geen holten, scheuren en spleten in de bomen aangetroffen binnen het plangebied die als verblijfplaats voor vleermuizen kunnen dienen. Verblijfplaatsen van boombewonende vleermuissoorten worden redelijkerwijs uitgesloten. Daarnaast is er geen bebouwing aanwezig binnen het plangebied. Verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen zijn uitgesloten.

Vliegroutes

Verschillende vleermuissoorten maken gebruik van lijnvormige elementen als vaste vliegroute. Het Reitdiep ten noorden van het plangebied kan fungeren als vliegroute voor verschillende vleermuissoorten waaronder de watervleermuis en meervleermuis. Binnen het plangebied zijn geen bomen aanwezig die deel uitmaken van doorlopende lijnvormige elementen. Het aanwezige groen fungeert daarom niet als vliegroute voor vleermuissoorten.

Foerageergebied

De watervleermuis en meervleermuis kunnen foeragerend voorkomen boven het water van het Reitdiep. Daarnaast kunnen soorten als laatvlieger, gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis foeragerend voorkomen in de nabijheid van de bomen of boven het braakliggende terrein.

Effectbeoordeling

Wanneer het Reitdiep in de toekomstige situatie wordt verlicht, kan dit leiden tot permanente verstering van vaste vliegroutes en foerageergebied van de meervleermuis en watervleermuis. Het verstoren van vaste vliegroutes en foeragerende vleermuizen is een overtreding van de Wnb.

Door het kappen van bomen en struweel wordt een deel van het mogelijke foerageergebied aangetast. In de directe omgeving zijn echter voldoende alternatieven om te foerageren voor vleermuizen. Er gaat geen essentieel foerageergebied verloren van vleermuizen.

Conclusie en mitigatie:

Zonder het treffen van mitigerende maatregelen is overtreding van de Wnb t.a.v. vleermuizen niet uitgesloten:

Overtreding van de Wnb wordt in de aanlegfase voorkomen door:

- te werken buiten het vleermuisactieve seizoen. Het vleermuisactieve seizoen loopt grofweg van april t/m oktober.

Werkzaamheden tijdens het vleermuisactieve seizoen zijn alleen toegestaan door:

- werkzaamheden bij daglicht uit te voeren, waardoor het inzetten van kunstlicht niet nodig is of;
- na zonsondergang het gebruik van kunstlicht zoveel mogelijk beperken en uitstraling van licht naar de omgeving voorkomen of;
- na zonsondergang vleermuisvriendelijke verlichting gebruiken om de versterking van foeragerende en trekkende vleermuizen tot een minimum te beperken. Hierbij moet gebruik gemaakt worden van korte palen, naar beneden gerichte armaturen en rood- of amberkleurig licht.

In de eindsituatie wordt overtreding van de Wnb wordt voorkomen door:

- Geen kunstverlichting te plaatsen op de kade en uitstraling van kunstlicht op het Reitdiep te voorkomen.

3.5 Amfibieën

Voorkomen

De NDFF bevat waarnemingen van beschermde amfibieën in de nabijheid van het plangebied waaronder de poelkikker. Voor soorten als de bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander, meerkikker en bastaardkikker geldt een vrijstelling voor ruimtelijke ingrepen op basis van de 'Verordening natuurbescherming provincie Groningen'.

Poelkikker

De poelkikker is een zon- en warmteminnende soort met een voorkeur voor onbeschaduwde wateren. De oeverzone moet bij voorkeur goed begroeid zijn. Het is een kritische soort, die houdt van voedselarm en schoon water. Hij heeft een voorkeur voor zwak zure, stilstaande wateren in bos- en heidegebieden op de hogere zandgronden. Hij komt voor in vennen, poelen en watergangen in hoogveengebieden en in uiterwaarden (Ravon. 2018).

De dichtstbijzijnde bekende voortplantingswateren van de poelkikker liggen op één kilometer afstand van het plangebied. Het gaat om wateren bij het Roege Bos ten westen van de wijk Vinkhuizen. De poel binnen het plangebied is bijna geheel dichtgegroeid met lisdodde en riet, zie Figuur 2-3. Op basis van

verspreidingsgegevens en habitatgeschiktheid wordt de poelkikker redelijkerwijs uitgesloten binnen het plangebied.

Effectbeoordeling

De aanwezigheid van strikt beschermde amfibieën in het plangebied is uit te sluiten o.b.v. habitatgeschiktheid en verspreidingsgegevens. Overtredingen van verbodsbepalingen uit de Wnb t.a.v. amfibieën zijn uitgesloten.

3.6 Reptielen

Voorkomen

De NDFP bevat geen waarnemingen van beschermde reptielen binnen het plangebied of de directe omgeving. Geschikt leefgebied voor reptielen is in het stedelijk gebied niet aanwezig, dus ook niet in of rondom het plangebied. Het voorkomen van beschermde reptielen is uit te sluiten.

Effectbeoordeling

De aanwezigheid van reptielen in het plangebied is uit te sluiten o.b.v. verspreidingsgegevens en habitatgeschiktheid. Overtredingen van verbodsbepalingen uit de Wnb t.a.v. reptielen zijn uitgesloten.

3.7 Vissen

Voorkomen

De NDFP bevat geen waarnemingen van beschermde vissen in de omgeving van het plangebied. Een strikt beschermde soort als de grote modderkruiper leeft in verlandende sloten met een rijke onderwatervegetatie en een dikke sliblaag. Het Reitdiep is ongeschikt voor deze soort. De kwabaal komt binnen de stad Groningen niet voor. Overige beschermde vissoorten zijn gebonden aan beken of rivieren. Het plangebied en de directe omgeving vormen geen geschikt leefgebied voor deze soorten.

Effectbeoordeling

De aanwezigheid van strikt beschermde vissen in het plangebied is uit te sluiten op basis van habitatgeschiktheid en verspreidingsgegevens. Overtredingen van verbodsbepalingen uit de Wnb t.a.v. vissen zijn uitgesloten.

3.8 Vogels

Voorkomen

Tijdens het veldbezoek zijn verschillende vogelsoorten waargenomen zoals zwarte kraai, merel en roodborst. Tijdens het veldbezoek zijn geen jaarrond beschermde nesten aangetroffen. Soorten als gierzwaluw en huismus zijn afhankelijk van menselijke bebouwing. De aanwezige bomen, ruigte en struweel zijn wel geschikt als broedlocatie voor algemene vogels zoals merel, winterkoning, roodborst, houtduif, etc.

Effectbeoordeling

Op basis van de Wnb zijn alle vogels beschermd onder het beschermingsregime Vogelrichtlijnsoorten. Bij de werkzaamheden moet rekening worden gehouden met het broedseizoen van vogels. Wanneer de werkzaamheden (gedeeltelijk) worden uitgevoerd in het broedseizoen kunnen broedende vogels worden verstoord en nesten worden vernietigd. De wet kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het broedseizoen varieert enigszins van soort tot soort, maar loopt globaal van 15 maart t/m 15 augustus.

Conclusie en mitigatie

Zonder het treffen van mitigerende maatregelen is overtreding van de Wnb t.a.v. broedvogels niet uitgesloten. Het betreft onderstaande maatregelen:

- Werken binnen de periode 15 augustus tot 15 maart (dus buiten het broedseizoen).
- Werkzaamheden tijdens het broedseizoen zijn alleen toegestaan door:
 - het broedbiotoop van vogels voorafgaand aan het broedseizoen ongeschikt te maken en te houden. Struweel/bomen verwijderen en de vegetatie kort houden;
 - de werkzaamheden voorafgaand aan het broedseizoen te laten beginnen en in een constante intensiteit te laten doorgaan gedurende het broedseizoen.
 - voorafgaand aan de werkzaamheden het plangebied laten inspecteren op broedgevallen en vrijgave door een ecooloog.

3.9 Ongewervelden

Voorkomen

De NDFF bevat waarnemingen van grote vos, groene glazenmaker en gevlekte witsnuitlibel op een minimale afstand van één kilometer van het plangebied. Tijdens het veldbezoek zijn geen waarnemingen gedaan van beschermde ongewervelden. Tevens is tijdens het veldbezoek geen geschikt habitat (vennetjets/poelen, bloemrijke graslanden, eikenstobben, etc.) aangetroffen voor streng beschermde insecten en/of ongewervelden.

Grote vos

De grote vos is een zeldzame standvlinder die in Nederland met acuut uitsterven wordt bedreigd. De laatste jaren worden er gemiddeld ongeveer vijf exemplaren waargenomen, vermoedelijk zwervers uit het buitenland of vlinders van tijdelijke populaties (Vlinderstichting, 2018a). De waarneming van een grote vos buiten het plangebied gaat zeer waarschijnlijk om een zwerver exemplaar. Populaties van grote vos binnen het plangebied zijn uitgesloten o.b.v. habitatgeschiktheid en verspreidingsgegevens.

Groene glazenmaker

De groene glazenmaker is afhankelijk van stilstaande wateren met dichte krabbenscheervelden: plassen, sloten en petgaten in laagveengebieden en sloten in veenweidegebieden (Vlinderstichting, 2018b). Geschikte voorplantingsplaatsen voor de groene glazenmaker ontbreken binnen het plangebied. Het voorkomen van groene glazenmaker wordt o.b.v. habitatgeschiktheid uitgesloten.

Gevlekte witsnuitlibel

Gevlekte witsnuitlibellen zijn te vinden bij verlandingszones van laagveenmoerassen. Daarnaast kunnen ze voorkomen in bosplassen en verlandingszones van hoogveen- en heidevennen op de hoge zandgronden en randzones van hoogveen. Het water moet helder, ondiep (één meter of minder), matig voedselrijk en beschermd zijn (Vlinderstichting, 2018c). Geschikt biotoop voor de gevlekte witsnuitlibel komt binnen het plangebied niet voor.

Effectbeoordeling

De aanwezigheid van strikt beschermde ongewervelden in het plangebied is uit te sluiten op basis van habitatgeschiktheid en verspreidingsgegevens. Overtredingen van verbodsbepalingen uit de Wnb t.a.v. ongewervelden zijn uitgesloten.

4 Conclusie en mitigatie

4.1 Conclusie

Op basis van voorgaande hoofdstukken zijn de onderstaande conclusies te trekken.

Mogelijk voorkomende beschermde soorten in of nabij het plangebied zijn:

- steenmarter: het plangebied maakt mogelijk onderdeel uit van het foerageergebied van de steenmarter. Overtreding van verbodsbepalingen uit de Wnb wordt echter uitgesloten.
- eekhoorn: het plangebied maakt mogelijk onderdeel uit van het foerageergebied van de eekhoorn. Overtreding van verbodsbepalingen uit de Wnb wordt echter uitgesloten.
- vleermuizen: Het plangebied kan worden gebruikt als foerageergebied. Daarnaast kan het Reitdiep fungeren als vliegroute voor watervleermuis en meervleermuis. In de aanlegfase en de eindfase moet rekening worden gehouden met vleermuizen, zie 4.2 mitigatie.
- broedvogels: er kunnen algemene vogels broeden in de bomen en struweel. Verstoring of vernietiging van nesten is mogelijk als er in het broedseizoen wordt gewerkt.

Voor de overige beschermde soortgroepen zijn overtredingen van verbodsbepalingen uitgesloten.

4.2 Mitigatie

Grondgebonden zoogdieren

In kader van de algemene zorgplicht worden onderstaande maatregelen voorgesteld:

- Twee weken voorafgaande aan de werkzaamheden de ruigte/oevers/opgaande begroeiing in het plangebied maaien zodat de vegetatie kort is. Hiermee is het plangebied onaantrekkelijk voor algemene muizensoorten en andere kleine zoogdieren.
- Bij het ongeschikt maken van het plangebied één vaste werkrichting aanhouden en naar een stuk toewerken waar vegetatie behouden blijft. Op deze manier krijgen de dieren de kans om te vluchten en worden ze niet ingesloten.

Vleermuizen

In de aanlegfase wordt overtreding van de Wnb voorkomen door:

- te werken buiten het vleermuisactieve seizoen. Het vleermuisactieve seizoen loopt grofweg van april t/m oktober.

Werkzaamheden tijdens het vleermuisactieve seizoen zijn alleen toegestaan door:

- werkzaamheden bij daglicht uit te voeren, waardoor het inzetten van kunstlicht niet nodig is of;
- na zonsondergang het gebruik van kunstlicht zoveel mogelijk beperken en uitstraling van licht naar de omgeving voorkomen of;
- na zonsondergang vleermuisvriendelijke verlichting gebruiken om de verstoring van foeragerende en trekkende vleermuizen tot een minimum te beperken. Hierbij moet gebruik gemaakt worden van korte palen, naar beneden gerichte armaturen en rood- of amberkleurig licht.

Overtreding van de Wnb in de eindfase wordt voorkomen door:

- Geen kunstverlichting te plaatsen op de kade en uitstraling van kunstlicht op het Reitdiep te voorkomen.

Broedvogels

Ontheffing voor verstoring van broedgevallen wordt in principe niet verleend, waardoor het voorkomen van verstoring van broedende vogels noodzakelijk is. Het verstoren van broedgevallen van vogels is te voorkomen door:

- buiten het broedseizoen te werken dat globaal loopt van 15 maart t/m 15 augustus, en/of;
- te zorgen dat buiten de verstoringsafstand van de broedgevallen gewerkt wordt, en/of;
- voorafgaand aan het broedseizoen het broedbiotoop voor vogels ongeschikt te maken (bijvoorbeeld oeverruigtes maaien, opgaande begroeiing/boschages/bomen verwijderen) en (gedurende het broedseizoen) te houden, en/of;
- de werkzaamheden voorafgaand aan het broedseizoen te laten beginnen en in een – voor zover mogelijk – constante intensiteit te laten doorgaan gedurende het broedseizoen kan worden. Het grote voordeel van deze methode is, dat de verstoringsafstand “automatisch” wordt bepaald. Vogels zullen uit eigen beweging een nestplaats kiezen buiten hun specifieke verstoringsafstand. Nadeel is dat de constante intensiteit (zowel in tijd als in ruimte) lastig te realiseren is.

Veel methoden om tijdens het broedseizoen door te kunnen werken zijn niet “waterdicht”. Het is vaak niet te garanderen dat broedgevallen niet zullen optreden. Buiten het broedseizoen werken heeft dan ook de voorkeur om overtreding van de Wet natuurbescherming ten aanzien van broedvogels te voorkomen. Indien dit niet mogelijk is, wordt geadviseerd om maatregelen te treffen en het terrein kort voor aanvang van de werkzaamheden te laten inspecteren op aanwezigheid van broedende vogels. Gezien de overzichtelijkheid en de beperkt aanwezige vegetatie is het naar verwachting goed mogelijk om voorafgaand aan de werkzaamheden te zorgen dat er geen vogels binnen verstoringsafstand gaan broeden.

5 Bronvermelding

- Team 4 Architecten. 2018. Gembeton Locatie Studentenhuisvesting en appartementen.
- Groningen, 2016. Verordening natuurbescherming provincie Groningen'
- NDFF. 2017. National Databank Flora en fauna. <https://ndff-ecogrid.nl/>.
Laatst bezocht 21 november 2018.
- Ravon. 2018. <https://www.ravon.nl/Soorten/Soortinformatie/poelkikker>
Laatst bezocht 27 november 2018
- Vlinderstichting. 2018a. <https://www.vlinderstichting.nl/vlinders/overzicht-vlinders/details-vlinder/grote-vos>
Laatst bezocht 27 november 2018
- Vlinderstichting. 2018b. <https://www.vlinderstichting.nl/libellen/overzicht-libellen/details-libel/groene-glazenmaker>
Laatst bezocht 27 november 2018
- Vlinderstichting. 2018c. <https://www.vlinderstichting.nl/libellen/overzicht-libellen/details-libel/gevlekte-witsnuitlibel>
Laatst bezocht 27 november 2018
- Verspreidingsatlas. 2018a. <https://www.verspreidingsatlas.nl/0191>
Laatst bezocht 27 november 2018
- Verspreidingsatlas. 2018b. <https://www.verspreidingsatlas.nl/0396#>
Laatst bezocht 27 november 2018
- Zoogdiervereniging. 2017. <http://www.zoogdiervereniging.nl/de-steenmarter-martes-foina>
Laatst bezocht 27 november 2018

Bijlage 1. Juridisch kader Wet natuurbescherming

De Wet natuurbescherming (hierna Wnb) is op 1 januari 2017 in werking getreden en heeft drie natuurwetten samengevoegd (Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet 1998 en Boswet). Het uitgangspunt van de wet is de natuur te beschermen, mede vanwege de intrinsieke waarde, en het behouden en herstellen van biologische diversiteit.

De provincies zijn het bevoegde gezag voor het al dan niet verlenen van vergunningen en ontheffingen in het kader van de Wet natuurbescherming. De minister van LNV is alleen in specifieke gevallen bevoegd gezag (art 1.3 lid 5). Voor de afstemming ten aanzien van de toetsing aan het NNN is de provincie tevens bevoegd gezag.

De Wnb kent naast de algemene zorgplicht (art 1.11) een viertal hoofdstukken welke relevant zijn voor dit project. De relevante hoofdstukken van de Wnb worden in de volgende paragrafen toegelicht. Verder wordt er een korte toelichting gegeven op de toetsing aan het Nationaal Natuurnetwerk (NNN).

Onderstaand wordt aandacht besteed aan de volgende onderwerpen:

1. Soortbescherming
2. Bescherming van natuurgebieden
3. Natuurnetwerk Nederland
4. Houtopstanden

A1 Soortenbescherming

Hoofdstuk 3 van de Wet natuurbescherming behandelt de bescherming van soorten. In dit hoofdstuk staat onder meer aangegeven hoe vrijstelling kan worden verkregen voor ruimtelijke ingrepen. In de wet zijn 160 soorten opgenomen die beschermd zijn in het kader van de Wnb.

Er wordt onderscheid gemaakt in internationaal beschermde soorten (Vogelrichtlijn art 3.1 en habitatrichtlijn in art 3.5) en nationaal beschermde soorten, ook wel overige soorten genoemd (art 3.10).

Voor internationaal beschermde soorten van de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn kan alleen vrijstelling worden verleend op basis van de in deze richtlijnen genoemde belangen (bijvoorbeeld openbare veiligheid of ter bescherming van flora en fauna). Deze soorten vallen onder het strengste beschermingsregime, zie ook tabel 2.1 (eerste 2 kolommen).

Nationaal beschermde soorten genieten een minder strenge bescherming. Dit uit zich bijvoorbeeld in het feit dat voorwaardelijke opzettelijke verstoring van nationaal beschermde soorten niet meer verboden is. Voor nationaal beschermde soorten - ook wel: andere soorten - gelden de verbodsbepalingen op grond van art. 3.10 van de Wnb zoals vermeld in tabel 2.1 (laatste kolom).

Onder de Wet natuurbescherming geldt voor deze soorten een ontheffingsplicht, tenzij een provincie door middel van een zogenoemde provinciale vrijstelling deze soorten vrijstelt van deze ontheffingsplicht. Deze vrijstelling kan alleen gelden voor soorten uit artikel 3.10 (nationaal beschermde soorten). Wanneer geen vrijstelling geldt, zal gebruik gemaakt moeten worden van een ontheffing. In deze rapportage maken we gebruik van de lijsten met provinciale vrijstellingen voor algemeen beschermde soorten.

Tabel 5-1: Soortenbescherming: overzicht verbodsartikelen Wnb voor flora en fauna

Verbodsbepalingen Wet Natuurbescherming Soorten Vogelrichtlijn artikel 3.1	Verbodsbepalingen Wet Natuurbescherming Soorten Habitatrichtlijn artikel 3.5	Verbodsbepalingen Wet Natuurbescherming Andere soorten artikel 3.10
Art. 3.1.1 Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.	Art. 3.5.1 Het is verboden in het wild levende dieren HR IV soorten (Verdrag Bern en Bonn) in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.	Art 3.10.1.a Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden in het wild levende dieren, genoemd in de bijlage A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
Art. 3.1.2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.	Art. 3.5.4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.	Art 3.10.1.b Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen opzettelijk te beschadigen of te vernielen.
Art. 3.1.3 Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.	Art. 3.5.3 Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.	Nvt.
Art. 3.1.4 Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen. Art. 3.1.5 Het verbod onder 3.1.4 geldt niet als de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.	Art. 3.5.2 Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.	Nvt.
Nvt.	Art. 3.5.5 Het is verboden planten HR (en Verdrag van Bern) in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen	Art. 3.10.1.c. Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden vaatplanten genoemd in de bijlage B in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.
Art. 3.3 Ontheffing voorwaarden conform belangen VR	Art. 3.8 Ontheffing voorwaarden conform belangen HR	Art. 3.11 vrijstelling/ ontheffing op basis van diverse belangen

A2 Bescherming van de natuurgebieden in de Wet natuurbescherming

In het kader van gebiedsbescherming voorziet het Rijk in een Nationale Natuurvisie, waarin kaders en ambities op nationaal niveau zijn geschetst. Genoemde kaders en ambities worden door de afzonderlijke provincies vertaald in een Provinciale Natuurvisie. Deze heeft als doel om:

- de landelijke staat van instandhouding van gebieden en soorten te realiseren (mede door middel van Natura 2000.
- instandhouding van Natuurnetwerk Nederland op eigen grondgebied te waarborgen
- beleid vast te leggen ten aanzien van bijzondere provinciale natuurgebieden
- landschap en cultuurhistorie zijn ook een integraal onderdeel van de Provinciale Natuurvisie.

Bescherming van gebieden verloopt over twee sporen, namelijk Natura 2000 via de Wet natuurbescherming en Natuurnetwerk Nederland (NNN) via planologische bescherming. Hieronder worden beiden beknopt toegelicht.

A2.1 Natura 2000

Natuurwaarden zijn op verschillende manieren beschermd, via het wettelijk spoor en via de ruimtelijke ordening. Internationale richtlijnen, zoals de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn, hebben een vertaling gekregen naar Nederlandse wetten. Sinds 1-1-2017 vormt de Wnb het wettelijk kader voor bescherming van zowel natuurgebieden (Natura 2000) als soorten en houtopstanden.

De Wnb beschrijft in hoofdstuk 2 de juridische basis voor de aanwijzing van Natura 2000-gebieden en stelt de kaders voor de beoordeling van activiteiten die (mogelijk) negatieve effecten hebben op de instandhoudingsdoelstellingen van deze Natura 2000-gebieden. Op grond van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn moeten Natura 2000-gebieden¹ aangewezen worden om habitats en soorten van Europees belang te beschermen. De provincie heeft de vrijheid om gebieden buiten de EHS aan te wijzen als bijzondere provinciale natuurgebieden. Hiervoor gelden vooralsnog niet de verbodsbepalingen uit de wet maar zal de provincie zelf kaders moeten stellen in beleidsregels of verordening.

De beoordeling van plannen, projecten en andere handelingen is geregeld onder Wnb art. 2.7

Artikel 2.7

1. Een bestuursorgaan stelt een plan dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura 2000-gebied, en dat afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied, uitsluitend vast indien is voldaan aan artikel 2.8, met uitzondering van het negende lid.
2. Het is verboden, zonder vergunning van Gedeputeerde Staten, projecten te realiseren of andere handelingen te verrichten die gelet op de instandhoudingsdoelstellingen voor een Natura 2000-gebied de kwaliteit van de natuurlijke habitats of de habitats van soorten in dat gebied kunnen verslechteren of een significant verstoring effect kunnen hebben op de soorten waarvoor dat gebied is aangewezen.

Dit betekent dat er een passende beoordeling opgesteld dient te worden en dat het bestuursorgaan de vergunning alleen af mag geven als de zekerheid is verkregen dat de natuurlijke kenmerken van een Natura 2000 gebied niet aangetast worden. Mochten er significante gevolgen zijn dan dient een ADC (alternatieve oplossingen, dwingende redenen van groot openbaar belang en compensatie) toetsing doorlopen te worden en kan vergunning alleen verleend worden als aan alle voorwaarden wordt voldaan (geen alternatieve oplossingen, dwingende reden van groot openbaar belang en compensatie). De voorwaarden staan vermeld in art 2.8 van de wet.

Conform de EU-richtlijn kan gewerkt worden met een Voortoets in de oriëntatiefase. Een Voortoets kan drie mogelijke uitkomsten hebben:

- Er is zeker geen negatief effect. Er is geen vergunning op grond van de Wnb nodig.
- Negatieve effecten kunnen niet worden uitgesloten, maar deze zijn zeker niet significant. Dit betekent dat vergunningverlening aan de orde is. Omdat het effect zeker niet significant is, maar wel meetbaar en merkbaar, dient daarvoor mogelijk een zogenoemde Verslechterings- en Verstoringstoets uitgevoerd te worden, aanvullend op de Voortoets.
- Significant negatieve effecten kunnen niet worden uitgesloten. Dit betekent dat vergunningverlening aan de orde is. Omdat er een kans op een significant negatief effect bestaat, is een Passende beoordeling vereist, aanvullend op de Voortoets.

Ook ontwikkelingen buiten Natura 2000-gebieden kunnen onder deze wet vergunningplichtig zijn; de wet kent namelijk de zogenoemde externe werking. Hierdoor moet ook worden bekeken of ontwikkelingen buiten een Natura 2000-gebied negatieve effecten kunnen hebben op de daarbinnen vastgestelde instandhoudingsdoelstellingen. De Wnb kent voor wat betreft externe werking géén grenzen en schrijft voor dat alle gebieden die mogelijk beïnvloed worden door een activiteit in de toetsing moeten worden meegenomen.

¹ Per 1-1-2017 is de status 'Beschermd natuurmonument' vervallen. Deze gebieden vallen nu onder de ruimtelijke bescherming van Natuurnetwerk Nederland

Aanwijzingsbesluiten en de Natura 2000-beheerplannen vormen naast de wet het toetsingskader bij de vergunningverlening.

A3 Natuurnetwerk Nederland

De provincie Groningen zorgt binnen haar gebied voor de totstandkoming en instandhouding van een samenhangend ecologisch netwerk, en vormt daarmee onderdeel van het Natuurnetwerk Nederland (NNN). De provincie heeft daartoe gebieden aangewezen die tot dit netwerk behoren. Tevens wijst de provincie aan deze gebieden natuurdoelen met specifieke wezenlijke kenmerken en waarden toe.

Gedeputeerde staten kunnen gebieden gelegen buiten het NNN aanwijzen die van provinciaal belang zijn vanwege hun natuurwaarden of landschappelijke waarden, met inachtneming van hun cultuurhistorische kenmerken. Deze gebieden worden aangeduid als “bijzondere provinciale natuurgebieden” en “bijzondere provinciale landschappen”.

In geval van directe negatieve effecten op de aangewezen wezenlijke kenmerken en waarden van gebieden die onder het NNN vallen, geldt een compensatieplicht.

A4 Houtopstanden

In hoofdstuk 4 van de Wnb wordt de bescherming van houtopstanden beschreven. Houtopstanden die groter zijn dan 10 are, en met een kroonsluiting van meer dan 30%, en rijbeplantingen die uit meer dan 20 bomen bestaan vallen onder dit hoofdstuk. Er zijn diverse uitzonderingen voor onder andere kerstdennen, wegbepantingen en beplantingen van één rij langs landbouwwegen, voor zover die bestaan uit populieren of wilgen, uitgezonderd knotwilgen. Daarnaast bestaat de verplichting om de gekapte opstand binnen drie jaar te herplanten. In bijzondere gevallen kan de herplant op een ander perceel plaatsvinden of kan een ontheffing van de herplantplicht worden aangevraagd. Vernietiging van bosoppervlak dient 1 op 1 gecompenseerd te worden.